

Setembre social | Actualitzat el 22/04/2024 a les 10:26

Silvina Merino: «El fast-fashion ha forçat una amnèsia del que la costura significava com a empoderament»

Entrevista a una de les creadores de l'associació ètica de moda sostenible situada al carrer Robadors de Barcelona | «La nomenclatura economia social és molt europea, però el que significa, al sud global, hi existeix des de fa molt de temps»

Silvina Merino a l'entrada del local de Creadoness. | Anna Pujol Navarro

Creadoness és una associació ètica de moda sostenible situada al carrer Robadors de Barcelona. Va néixer fa cinc anys com a Programa Social Creadoness, i fa un any que ha estrenat aquest local del Raval. Ara és també botiga, taller, acadèmia, hub creatiu i moltes facetes més que ens ha explicat Silvina Merino, una de les creadores d'aquesta iniciativa «petita, però amb somnis ambiciosos».

En què es basa el Programa Social Creadoness?

Creadoness va néixer fa cinc anys i mig amb l'objectiu de generar formacions que pugui abastar la persona de manera integral. El Programa Social Creadoness treballa l'empoderament de dones refugiades i migrades amb risc d'exclusió social, per brindar noves oportunitats socials i laborals a través del tèxtil i la costura. I no només això, ja que també formem en arterràpia, teatre

de l'oprimit, empenedoria i màrqueting. Hi ha càpsules de cooperativisme, de comunitats autofinançades i estratègies d'estalvi col·lectiu. Quan s'acaben les formacions, les dones creen les seves col·leccions, fan desenvolupament de marca, aprenen a vendre en una botiga online... És un tot.

Abans has dit que el local transmet la història de l'associació.

Fa un any vam inaugurar aquest espai al Carrer Robadors, que ens permet oferir encara més coses, un altre tipus de formacions obertes a tothom. La idea de l'espai és ser un hub creatiu de moda sostenible. Si algú ja té la seva marca i vol fer el salt des d'allò domèstic a algo més professional, pot venir aquí, a aquest coworking tèxtil. Hi ha taules de tall a l'alçada que cal, màquines industrials, quan acabes la peça pots anar a fer fotos a la caixa de llum. Tot seguit, ja pots pujar el producte a la plataforma de venda. Pots comptar amb un espai per exposar i vendre, a més de compartir amb altres empenedores, amb valors i filosofia semblants. D'aquí poc estrenarem un espai de fotografia de cos sencer. També tenim una galeria tèxtil, per visibilitzar dones artistes del tèxtil que històricament no han pogut entrar dins la categoria d'art. Cada línia de treball inclou una lluita. A més, estem al carrer Robadors, que tot i estar al centre de Barcelona, segueix sent el carrer de l'exclusió. Que el taller estigui aquí és complex, però també volem aportar-hi una mica de llum. Al carrer hi ha situacions denses i fosques i amb iniciatives com Creadoness poden transitar-hi altres vibracions i integrar-se.

Treballant a la taula de tall Foto: Anna Pujol Navarro

Quins valors té el projecte?

Sostenibilitat, feminisme, interculturalitat, economia social i solidària. Si ens fixem en el nom, «ESS» hi està integrat. El vam fer tenint en compte «crea» per la creativitat com a motor de resiliència, «dones» perquè treballem des de i per a les dones, i «ESS» d'Economia Social i

Solidària perquè és on ens incloem, el nostre paradigma i filosofia. A més, creiem que des de la comunicació s'hi ha de posar molt d'èmfasi. Creadoness també és un replantejament de l'economia social, que a Occident sol estar molt «blanquejada». La nomenclatura economia social és molt europea, però el que significa, al sud global, hi existeix des de fa molt de temps. A la Patagònia, per exemple, el meu avi hi tenia una serradora cooperativa, al segle passat.

D'on venen les persones usuàries que fan els cursos?

És un projecte localitzat al Raval però venen persones de diferents llocs. Tenim una política de preus exclusiva per les persones del Raval, tant per cursos com per productes, perquè volem enxarxar-nos al barri. Tot i així, també venen persones d'altres barris de Barcelona i d'altres municipis. I venen grups de persones migrades i refugiades. Per exemple, ara estem amb un grup de tretze dones refugiades d'Afganistan, que treballen amb l'artteràpia per sanar els seus dols migratoris, sovint causats per desplaçaments forçosos. Allà hi ha un apartheid de gènere, les dones no hi poden fer res: ni treballar, ni estudiar, ni sortir al carrer... Ja no són considerades subjectes, sinó objectes. Nosaltres fem un treball de mediació a través de l'art tèxtil i l'artteràpia. Intercooperem amb l'associació Alia, Movimiento por la paz i el MACBA. Els resultats d'aquesta feina es veuran en una exposició que inaugurarem al mes de juliol. A més, amb un altre grup de persones migrades també estem treballant en aquest sentit, però amb l'eix de les fronteres.

La intercooperació és inherent a l'associació.

Des del principi que tenim present aquest vessant intercooperatiu. Des del moment en què vam començar amb el Programa Social Creadoness. Cada formació la imparteixen persones referents en cada camp. En emprenedoria hi ha la cooperativa Fasolà, en teatre de les oprimides hi ha la cooperativa La Tregua, en artteràpia hi ha l'associació Alia, i nosaltres aportem la costura i el màrqueting. Més enllà de les professionals formadores, si tenim en compte els materials, les taules estan fetes amb l'associació de dones fusteres, per exemple. Creiem molt en la xarxa i la importància de cooperar.

I ens pots explicar el vostre vessant investigador?

Primer, vull explicar que sempre hem utilitzat teixits que entren en la circularitat, perquè eren mostres que s'anaven a llençar. Per poder-los aprofitar, creem els productes a la mida. Seguint aquest fil de circularitat, zerowaste i sostenibilitat, la nostra idea és desenvolupar un nou teixit transformant la canya de riu en un material tèxtil-no tèxtil. La canya de riu és invasora i torna infèrtil la terra, la podem trobar ben a prop, es reproduïx moltíssim. Ara mateix s'estan fent investigacions i proves amb la col·laboració de la cooperativa Fasolà, la Càtedra de Sostenibilitat de la UNESCO i la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Són proves i poden passar molts anys fins a tenir els resultats, però estem molt motivades.

Silvana Merino al taller del carrer Robadors Foto: Anna Pujol Navarro

I com va començar la teva passió per la costura i els altres ingredients que van fer possible aquesta iniciativa?

Jo sóc feminista i crec que la lluita no es dona només als carrers sinó amb l'educació. Fa deu anys que treballo amb persones migrades i refugiades, mitjançant l'empoderament i l'esperit crític. El dol colonial i migratori sempre fa que comencis amb molt desavantatge, estàs deu graons enrere. I, segons el meu punt de vista, l'empoderament ha de ser també econòmic, t'ha de permetre tenir una vida digna. Aquest és un dels ingredients. Pel que fa al tèxtil, per mi una de les grans referents va ser la meva iaia. Jo sóc de la Patagònia, del sud, o del nord-nord, depèn de com t'ho vulguis mirar. La meva iaia, que no va poder estudiar i va quedar vídua amb sis fills, va poder tirar endavant la família a través de la costura. Abans era un camp tan valorat, i el fast-fashion ha forçat una amnèsia del que la costura significava com a empoderament. Totes tenim a la família alguna persona cosidora referent. Jo volia reivindicar la importància de la costura a través d'una visió feminista intercultural. A més, el sistema de la moda és un canal des d'on es poden parlar de drets humans, ambientals, animals... Criticant el sistema des de dins.

[Entrevista publicada en col·laboració amb Cooperació Catalana]